

Luonnonsuojelulain uudistus

Aika: keskiviikkona 3.6.2020, klo 9 – 12

Paikka: Skype

Osallistujat: Riitta Rönn, pj.
Ilkka Heikkinen, varapj.

Anna-Rosa Asikainen
Arja Halinen
Tiina Vuoristo
Aleksi Lehikoinen
Heidi Lettojärvi
Eero Melantie
Minna Mättö
Raija-Leena Ojanen
Anne Raunio
Jari Salila
Vilppu Talvitie
Anni-Helena Ruotsala
Tapani Veistola
Karoliina Anttonen
Pasi Kallio, siht.
Johanna Korpi, siht.

Läsnä:
Pia Kärki
Aulikki Alanen
Tytti Kontula

Ympäristöministeriö, johdon tuki
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto
Metsähallitus
Metsäteollisuus ry
Luonnontieteellinen keskusmuseo
Elinkeinoelämän keskusliitto
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Kuntaliitto
WWF-Suomi
Suomen ympäristökeskus
Oikeusministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Saamelaiskäräjät
Suomen luonnonsuojeluliitto
Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto
Suomen ympäristökeskus

Asialista:

1. Kokouksen avaus, Riitta Rönn, YM

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti jäsenet tervetulleeksi.

2. Muutokset projektin jäsenistössä

Todettiin, että Saamelaiskäräjien edustajaksi Tiina Lovisa Solbärin tilalle nimetään Anni-Helena Ruotsala.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Eräiden jäsenten osalta todettiin, että edellisen kokouksen pöytäkirjaan 6.5.2020 olisi tarve tehdä pieniä muutoksia. Osa jäsenistä toivoi selkeämpää kirjausta siitä, että kaikki ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista koskevat alustavat ehdotukset eivät saaneet kannatusta ja osaa on myös vastustettu. Todettiin, että sihteeristö tekee edellisen kokouksen pöytäkirjaan keskustelussa esitetyt muutokset.

4. Lajien suojelun vahvistaminen, kooste ja johtopäätelmät

Hallitussihteeri Pasi Kallio esitteli edellisessä kokouksessa (6.5.2020) käsitellyn teeman ”Lajien suojelun vahvistaminen” koosteen ja johtopäätelmät jatkovalmisteluun kokouksen jälkeen saatujen kirjallisten kommenttien pohjalta. Kokouksessa esillä olleisiin ehdotuksiin oli tehty kommenttien johdosta joitakin täsmennyksiä. Ehdotuksista käytiin vielä tiivis keskustelu.

Osa alustavista ehdotuksista sai laajaa kannatusta, mutta osin projektiryhmän näkemykset myös jakoutuivat. Useissa puheenvuoroissa ehdotuksia pidettiin hyvinä ja oikeansuuntaisina, kun taas joihinkin ehdotuksiin suhtauduttiin osin vastustavasti ja varauksellisesti (eniten näkökulmia jakoivat periaatteiden lisääminen luonnonsuojelulakiin ja uhanalaisuuden oikeusvaikutusten lisääminen). Suuri osa ehdotuksista sai kuitenkin positiivista palautetta, ja niitä kannatettiin.

Puheenjohtaja totesi, että lähtökohtaisesti ehdotusten valmistelua jatketaan esitetyn alustavan ehdotuksen pohjalta, vaikka kaikki ehdotukset eivät ole saaneet yksimielistä kannatusta. Korostettiin, että kyse on vielä alustavista muutostarpeista ja -ehdotuksista, joita tarkennetaan ja täsmennetään valmistelussa nyt saadut kommentit huomioiden. Projektin jäsenten kirjalliset kommentit ovat osa säädösvalmistelun asiakirja-aineistoa. Muutosehdotuksiin palataan tarkemmin pykälien tarkastelun yhteydessä.

5. Teemataarkastelu: Luontotyyppien suojelun vahvistaminen

- a. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus, Aulikki Alanen, YM
- b. Uhanalaisten luontotyyppien uhkat ja suojelutarpeet, Tytti Kontula, SYKE
- c. Alustavat muutosehdotukset ja –tarpeet luonnonsuojelulaissa, Johanna Korpi, YM

Aulikki Alanen esitteli luontotyyppien suojelun nykytilanteen ja totesi niiden uhanalaistumiskehityksen olevan huolestuttava. Osa luontotyypeistä on heikentynyt ja esimerkiksi kaikki perinnebiotoopit ovat uhanalaisia. On olemassa selkeä tarve vahvistaa luontotyyppien suojelua luonnonsuojelulain uudistuksessa.

Tytti Kontula kävi esityksessään yksityiskohtaisemmin läpi luontotyyppisiin kohdistuvia uhkia ja niiden vaikutuksia. Hän totesi olevan tarvetta kehittää luontotyyppien suojelukeinoja ja parantaa luontotyyppien ominaispiirteiden määritelmiä ja ekologisia rajoituksia, jotta niiden suojelu tehostuisi. Kontula myös korosti, että luontotyyppien uhanalaisuusarvio perustuu sekä luontotyyppien määrään että niiden laatuun. Osan kohdalla luontotyyppien määrä vähenee, kun taas osan kohdalla niiden laatu heikkenee.

Asiantuntija-alustusten jälkeen Johanna Korpi esitteli alustavat ehdotukset luontotyyppien suojelun kehittämiseksi. Ehdotusten valmistelussa on hyödynnetty asiantuntijoiden ohella erityisesti Suomen luontotyyppien uhanalaisuusselvitystä (SY5/2018, Luontotyyppien punainen kirja) sekä Luonnonsuojelulainsäädännön toimitusarviointia (SY 27/2010) ja sen päivitystä (2020). Ehdotukset ovat

kokousaineiston liitteenä. Jäsenillä on myös mahdollisuus kommentoida ehdotuksia kirjallisesti kokouksen jälkeen.

Ehdotusten pohjalta käytiin tiivis keskustelu. Ehdotukset luontotyyppisuojelelun vahvistamiseksi saivat kokouksessa sekä kannatusta että vastustusta. Ehdotettu uhanalaisten luontotyyppien jako eri "kategorioihin" sai sekä kannatusta että vastustusta. Toisaalta sen todettiin selvästi vahvistavan suojelua ja parantavan suojelun keinovalikoimaa, mutta toisaalta saattavan aiheuttaa määrittelyvaikeuksia ja epäselvyyttä. Valtaosa jäsenistä katsoi uusien ehdotusten olevan lähtökohtaisesti perusteltuja, koska luontotyyppien uhanalaistumiskehitys selkeästi edellyttää lainsäädännön vahvistamista. Todettiin, että luontotyyppien suojelu tuli uutena keinona luonnonsuojelulakiin vasta 1997, jonka jälkeen niitä koskeva tieto on moninkertaistunut. Siten keinovalikoiman monipuolistaminen ja sääntelyn vahvistaminen on tarpeen. Keskustelussa nostettiin esiin mm. tarve pohtia suojelun uhkien, tarpeiden, sijainnin ja kohdennettavien keinojen vastaavuutta. Eräiden luontotyyppien suojelu suoraan lain nojalla sekä uhanalaisten luontotyyppien oikeusvaikutusten yleinen vahvistaminen jakoivat näkemyksiä tässä vaiheessa selvimmin. Keskustelussa esitettiin myös nykyisen rajauspäättösmentettelyn toimivan yhtäältä hyvin, mutta toisaalta sitä pidettiin uhanalaistumiskehityksen valossa selvästi riittämättömänä. Lisäksi nostettiin esiin myös tarve pohtia lainsäädännön rajapintoja luontotyyppien suojelukeinojen osalta, sillä suojelusäännöksiä on luonnonsuojelulain ohella myös metsälaissa ja vesilaissa. Keskustelussa nostettiin esiin myös MRL ja kaivoslaki.

Todettiin, että kokouksen jälkeen toimitettavissa kirjallisissa kommentteissa jäsenet voivat tarkentaa näkemyksiään. Huomautettiin, että alustavat ehdotukset vaativat joka tapauksessa jatkovalmistelua, minkä vuoksi alustavat ehdotukset ja kommentit ovat tässä vaiheessa vielä yleisemmällä tasolla.

6. Seuraava kokous

Tiistaina 16.6.2020 klo 9-12, teemana Luontotiedon hallinta

7. Muut asiat

Lainsäädäntöhankkeen tausta-aineistoon lisättiin selvitys: SAAMI – Saamelaisten sopeutuminen ilmastonmuutokseen (VNTEAS 25/2020) –raportti. Todettiin, että lausunnolla on HE-luonnos luonnonsuojelulain muuttamiseksi (ns. Tuki-HE).

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:00